

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
mobil: +36 30 211 1111
E-mail: [toth.t](mailto:toth.t@toth.t.hu)

**BRFK I. kerületi Rendőrkapitányság, mint
Szabálysértési hatóság**

Ügyszám: /2020.szabs.
Ügyintéző: :hdgy.
Tárgy: észrevételek

Elektronikus úton benyújtva!

Tisztelt Szabálysértési Hatóság!

(§
k.) a korábban csatolt meghatalmazással igazolt képviselőjeként eljárva az
alábbi

észrevételeket

terjesztem elő 01801/429/2020.szabs. szám alatt a BRFK I. kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság előtt folyó szabálysértési eljárásban, egyben csatolom az ügyfelem írásbeli vallomását is, amelyet Úr postára is adott eredetben.

Jogi álláspontom arra az esetre fejem ki, ha a tisztelt Szabálysértési Hatóság megítélése szerint ügyfelem politikai tiltakozás céljából használta a kürtöt az autójában. Vallomásában el is ismeri, hogy a demonstráció céljával egyetértett, és azért ment oda, hogy dudáljon, ezért az alábbiakat relevánsnak tartom előadni és a t. Hatóságnak a döntés meghozatala során mérlegelni.

I. A gyülekezési jog és a KRESZ szabályainak ütközése kapcsán lefolytatandó szükségesség-arányossági mérlegelés szükségességéről

A hangjelzés használatának célja a demonstráció során a koronavírus-járvány kormányzati kezelése és különösen az emberi erőforrások minisztere által elrendelt 60%-os kórházi ágyfelszabadítás elleni tiltakozás kifejezése, azaz **politikai véleménynyilvánítás volt.**

Amikor a véleménynyilvánításnak ezt a formáját a szabálysértési hatóság a Szabs.tv. 224. §-ának és a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 30. §-ának összeolvasásával szabálysértési bírsággal szankcionálja, akkor

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
mobil:
E-mail: toth.

értelemszerűen korlátozza a véleménynyilvánításhoz való alapvető jogot korlátozza, abba beavatkozik.

Az Alaptörvény I. cikke értelmében alapvető jog – így az Alaptörvény IX. cikkében garantált véleménynyilvánítási szabadság – is más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében), **a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.**

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye – amelyet a magyar jogrendszerbe az 1993. évi XXXI. törvény ültetett át – szintén úgy rendelkezik hogy a 10. cikkben rögzített véleménynyilvánítási szabadság korlátozható bizonyos legitim célok érdekében, azonban a korlátozásoknak „egy demokratikus társadalomban szükségesnek” kell lenniük. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) – a magyar alkotmányos mércével egybecsengő – értelmezése szerint ez a követelmény akkor érvényesül, ha a nemzeti hatóságok által **a beavatkozás igazolására felhozott indokok „relevánsak és elégségesek” és a megtett intézkedés „arányos az elérni kívánt törvényes célokkal”** (lásd pl. Karsai kontra Magyarország, 5380/07. sz. kérelem, 25-27. §§).

Az alapjogi és a strasbourgi tesztet nem csak a jogalkotónak kell alkalmaznia a jogkorlátozást szabályozó normák megalkotása során, hanem **a jogalkalmazónak is**, amikor tevékenysége alapvető jogok korlátozásának lehetőségét veti fel. Így kell eljárnia a rendőrségnek is, amikor észleli, hogy valamely jogszabály (jelen esetben a Szabs.tv. és a KRESZ) alkalmazása más – azonos, vagy éppen magasabb szintű – normában (az 1993. évi XXXI. törvényben és az Alaptörvényben) biztosított alapvető jog korlátozását eredményezi. E korlátozás ugyanis csak akkor lesz jogszerű, és akkor nem csap át jogsértésbe, ha a fenti tesztnek megfelel.

II. A teszt alkalmazása a konkrét esetben

Az eljárás alá vont és jogi képviselője sem vitatja, hogy a hangjelzésadás eseteinek KRESZ szerinti korlátozása olyan legitim célt szolgál (a közlekedés biztonságának garantálását), amely általában jogkorlátozás alapját jelentheti. Ennek a szabálynak a célja, hogy az egyébként riadalom keltésre alkalmas hanghatások feleslegesen ne hangozzanak el, és a közlekedés

egyébként a szükségesnél nagyobb zajhatással ne járjon. Ezen célokhoz a konkrét esetben semmi köze nem volt egyetlen demonstrálónak sem. Ugyanis a körfogalomban előre meghirdetett módon számos jármű vezetője dudált, így senki nem ijedt meg, miközben ott 20km/h sebességgel vagy annál is lassabban politikai demonstráció keretében körözött. A gyülekezési jog gyakorlásának része, hogy akár hangtechnikai eszközöket is használjanak a demonstrálók, ezért nem kell például sem színpadhoz, sem az autó dudájánál akár 100-szor hangosabb erősítéshez sem semmilyen engedély egy gyülekezés keretében semmilyen hatóságtól. Vagyis az elvben legitim törvényi tiltás céljával a konkrét eset nincs kapcsolatban, vagy ha mégis, akkor a tiltás által megelőzni kívánt veszély lényegesen csökkent.

Ennek megállapítása után el kell végezni annak vizsgálatát, hogy az in abstracto legitim cél fényében arányosnak tekinthető-e a véleménynyilvánítás szabadságának oly módon való korlátozása, hogy a szabálysértési hatóság a véleménynyilvánítási célú hangjelzésadást szabálysértési bírsággal sújtja. Az eljárás alá vont határozott álláspontja szerint ez **nem tekinthető arányos alapjogkorlátozásnak.**

a) Alkotmánybírósági sztenderdek

Amint arra az Alkotmánybíróság számos döntésében – így pl. a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban – rámutatott, **„a demokratikus jogállamokban a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van**”, mivel az „a demokratikus közvélemény és akaratképzés nélkülözhetetlen forrása”. „A szólás-, és sajtószabadság [...] a polgárok önkormányzását és a demokratikus párbeszédben való részvételét elősegítve garantálja a demokratikus közélet fejlődését”, így erre is tekintettel „az alkotmányos demokráciák a közügyekben való megszólalást fokozott védelemben részesítik”.

„A demokratikus társadalmakban a közhatalom és a köztisztviselők gyakorlók ellenőrzésének és ellenőrizhetőségének garanciája felöleli a közszereplők bírálatának szabadságát is. Ennek érvényesüléséhez pedig nélkülözhetetlen követelmény, hogy **a polgárok különféle retorziók és hátrányos következményektől való félelem nélkül vehessenek részt a közéleti vitákban.**” Ezért az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint a közügyekre vonatkozó és a közéletben szerepet vállaló személyek és szervezetek tevékenységét érintő **véleménynyilvánítás kiemelt alkotmányos védelmet élvez, a közügyek vitatását érintő véleményszabadságot korlátozó jogszabályokat „megszorítóan szükséges értelmezni”, és**

– a 30/1992. (V. 26.) AB határozat megfogalmazása szerint – „a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak [...] igen kevés joggal szemben kell csak engednie”.

b) Strasbourgi sztenderdek

A strasbourgi esetjog ugyanezek az elveken nyugszik. A **Handyside kontra Egyesült Királyság** ügyben (5493/72 sz. kérelem, 49. §) az EJEB rögzítette, hogy a véleménynyilvánítási szabadság a demokratikus társadalom alapköve, a haladás és fejlődés egyik legalapvetőbb feltétele. Ezért minden „adminisztratív követelménnyel”, „feltétellel”, „korlátozással” és „szankcióval” szemben, amely e jogot érinti, követelmény, hogy az elérni kívánt legitim céllal arányos legyen.

A **Scharsach és News Verlagsgesellschaft kontra Ausztria** ügyben (39394/98 sz. kérelem, 30. §) az EJEB egyértelművé tette, hogy a politikai beszédet és a közügyek megvitatását az Egyezmény 10(2) cikkében szereplő legitim korlátozási okok alapján is csak igen szűk körben lehet limitálni, és hogy a politikusokkal szembeni kritikának még ezen belül is tágabb teret kell engedni.

Végül pedig a **Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs és Gubi Kontra Ausztria** ügyben (15153/89. sz. kérelem, 37. §) az EJEB kimondta: „a véleménynyilvánítási szabadság korlátozása csak kényszerítő szükség esetén engedhető meg, az e szabadsággal szembeni kivételeket mindig megszorítóan kell értelmezni”.

c) Következtetések a sztenderdek alapján

Az arányosság vizsgálatánál tehát az elsődleges szempont, hogy a **bírságot egy fokozott alkotmányos védelmet élvező alapvető szabadság gyakorlásába jelentett beavatkozást**. Ráadásul még ezen a körön belül is olyan jellegű véleménynyilvánítást szankcionált, amely egy kiemelt jelentőségű, létfontosságú közügy (a járvány kapcsán elrendelt, súlyos következményekkel járó kormányzati intézkedések) kapcsán bírálta a közhatalmat gyakorlók tevékenységét.

Ebből a szempontból rendkívül fontos, hogy a **gépjárművek hangjelzésének használata a jelen pandémiás veszélyhelyzetben egyike azon kevés véleménynyilvánítási formának, amely olyan módon alkalmas a kritikus vélemény közterületen való, mások – és a dudálás helyszínénél fogva a kritikával érintett döntéshozók – számára is érzékelhető közlésére, amely**

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
mobil:
E-mail: †

figyelembe veszi a távolságtartás legitím járványügyi követelményét, mivel nem veszélyezteti mások testi egészséghez való alapvető jogát. Amennyiben a hangjelzés adását a rendőrség ennek ellenére szankcionálja, elzárja a polgárokat a tulajdonképpen egyetlen olyan tiltakozási lehetőségüktől, amely ezeknek a követelményeknek egyidejűleg megfelel.

A szankcionálás, mint a véleménynyilvánítási szabadságba való beavatkozás arányosságának vizsgálata során arra is figyelemmel kell lenni, hogy **a rendőrség a hangjelzéssel kapcsolatos szabályok szigorú alkalmazásától számos más, a demokratikus állami működés szempontjából kevésbé fontos helyzetben rendszeresen eltekint**. Ilyen helyzetet jelentenek a dudáló esküvői autósmenetek, de ilyen volt 2016 júniusában a **magyar labdarúgó válogatottnak az Európa Bajnokságra való kijutása is**, amelyet a tömeg több főútvonal – szintén nem KRESZ-szerű – elfoglalásával ünnepelt, mely ünnepeléshez az MTI szerint „az autósok és a buszok is dudálással csatlakoztak” (<https://focieb2016.com/ezrek-unnepelnek-budapest-belvarosaban-magyar-portugal-utan/>), ám a dudálókkal szembeni rendőri intézkedésekről nem szóltak a híradások. Amennyiben ezekben a helyzetekben a rendőrség el tud tekinteni a Szabs.tv. és a KRESZ szigorú, formalisztikus alkalmazásától, úgy erre nyilvánvalóan egy kiemelt alapjog gyakorlásával összefüggésben is képesnek kell lennie.

Fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy **az eljárás alá vont megbírságolása a hangjelzéssel való véleménynyilvánításáért, a szólásszabadságába való aránytalan beavatkozásnak minősül**.

d) A társadalomra veszélyesség hiányáról

A Szabs.tv. 1. §-a szerint szabálysértés csak olyan tevékenység vagy mulasztás lehet, amely veszélyes a társadalomra. Az, hogy a társadalomra veszélyesség a szabálysértésnek fogalmi eleme, a szabálysértési jog kontextusában lehetővé teszi a jogalkalmazók számára, hogy valamely tényállásszerű magatartás kapcsán értékelhessék azokat a körülményeket, amelyek miatt az adott magatartás formális jogellenessége ellenére annak szankcionálásától el kell tekinteni. Amint a Szab.tv. kommentárja megfogalmazza, „a cselekmény konkrét társadalomra veszélyességét a jogalkalmazás folyamán kell és lehet megítélni. [...] Azt csak az eset összes körülményének ismeretében lehet eldönteni, hogy egy tényállásszerű magatartás konkrétan és ténylegesen sérti vagy veszélyezteti-e a szabálysértés védett jogi tárgyát. **A jogalkalmazói**

Dr. T. Tóth Balázs ügyvéd
mobil: 0
E-mail: 0

értékelés kiterjed arra, hogy adott esetben a formális jogellenesség ellenére a társadalomra veszélyesség hiányát állapítsa meg.”

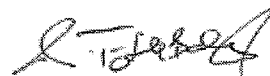
Annak az értékelésnek a konklúzióját, miszerint a véleménynyilvánítási célú hangjelzésadás szankcionálása a szólásszabadság aránytalan – és ezért az Alaptörvény és az Emberi Jogok Európai Egyezménye szerint nem megengedhető – korlátozását jelentené, a szabálysértési jogban a társadalomra veszélyesség intézményén keresztül lehet levonni.

A szabálysértési hatóság tehát akkor jár el jogszerűen, ha arra a következtetésre jut, hogy az ügy valamennyi körülményét figyelembe véve a politikai véleménynyilvánítási céllal leadott hangjelzés –formális tényállásszerűsége ellenére – a társadalomra nem veszélyes, így nem valósít meg szabálysértést és ezért nem sújtható bírsággal sem.

Ennek a fajta értelmezésnek kialakult gyakorlata van. Az eljárás alá vont ebben a körben hivatkozik az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.114/2015/8. sz. ítéletére, amely megállapította, hogy a politikai véleménynyilvánítást tartalmazó szöveg útfelületre és a csatornafedőkre való felfújása szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozott, de mivel a „felirat és ábra felfestése **nem lépi túl a véleménynyilvánítás Alkotmánybíróság által meghatározott kereteit, ezért a társadalomra nem veszélyes**”, és „mivel a társadalomra veszélyesség hiányzik, a tulajdon elleni szabálysértés sem valósult meg”.

Budapest, 2020. május 28.

Üdvözlettel,

.....
Dr. T. Tóth Balázs
ügyvéd